

November 19

Allyanok
nyzeke.

..... 20
..... 220
..... 70
..... 140
..... 90
..... 180
..... 160
..... 77
..... 140
..... 130
..... 100
..... 140
..... 150
..... 140
..... 140
..... 140
..... 150
..... 150
..... 160
..... 150
..... 440
..... 180
..... 270
..... 110
..... 180
..... 80
..... 200
..... 180
..... 32
..... 300
..... 616
..... 80
..... 60
..... 154
..... 330
..... 200
..... 440
..... 240
..... 440
..... 32
..... 200
..... 200
..... 160
..... 80
..... 150
..... 80
..... 120
..... 120
..... 400
..... 100
..... 50
..... 50
..... 60
..... 260
..... 320
..... 110
..... 20
..... 100
..... 65
..... 45
..... 45
..... 110
..... 80
..... 170
..... 330
..... 220
..... 200
..... 90
..... 176
..... 100
..... 220
..... 400
..... 184
..... 240
..... 200
..... I-II (A
..... 320
..... 220
..... 160
..... 132
..... 550
..... 160
..... 176
..... 80
..... 90
..... 105
..... 100

3181
Dl. Ramasetter Róbert
I. Diszitér 2. II. S.
Budapest

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — 35—
Egy szám — — 120

1925 november 20 Péntek

Uj-Kelet * VIII. évfolyam * 266 szám

5686. Kiszlev 3

Két különös sors

Az egyik, akinek sorsáról itt szó lesz, a császár védelmében indult mámoros és megtévesztett tömegek élén hadjáratba. Robusztus alakja, jellemző bajusza, szárazok halálába kerülő győzelmei rövidesen ismertté tették világszerte a nevét, melyet egyfelől mumusként, másfelől eszményképként emlegettek. Az ügy, amelyet szolgált, a béke barátai, a demokrácia hívei előtt nem volt szimpatikus, annál is inkább nem, mert bajuszának stereotip kackiassága nemcsak külső, hanem belső rokonságot is mutatott urával, a császárral. Győzelmei azonban meddők voltak, — Németország végül is legyőzött, a fellengző imperátor szöke menekült országától és napoleoni pózsait üzleti élelmességgel cserélte fel. Hindenburg — hiszen róla van szó — jóidőre letűnt a közszereplés színteréről, ahonnan éppolyan katonás feszességgel távozott, mint a harc-terekről, melyeket katonáinak hullái borítottak. Am, dicséretére legyen mondva: volt ereje leszámolni a sorsral és félreállni csöndben, előkelően, hidegen, minden különösebb háborgás nélkül.

Magányából a sors szelítette újra elő, a sors, melynek utjai kiszámíthatatlanok, mint az éregedő asszonyok vágyai, melyek nem tudnak megalkudni az idők mulásával. És a hajdani császári vezér, az öldöklés géniusza köztársasági elnök lett, melyet éppoly becsülettel és komolyan vállalt, mint egy stratégiai feladat megoldását. Megválasztása óta komoly pártatlansággal intézi a birodalom ügyeit — s csodák csodája — szinte garanciájává nőtte ki magát a köztársasági alkotmánynak, melyet si-keresen védelmez meg a monarchista puccskísérle-tekkel szemben. Nem kérdés: az öregség bölcsesége teszi-e erre alkalmassá, vagy a megalkuvó éle- látás-e, mely mindig remél és könnyen felejt. Fény az, hogy pályája harmónikus ivben hajlik le az élet alkonyatába, majdnem a szépség vonalával félreháztottan. A vér és vas tábornoka a béke építőmestereként áll ma az európai közvélemény előtt és joggal: Hindenburg nevéhez immár nem- csak a mazuri cepta emléke fűződik, hanem Lo- carnoé is.

Ez a részletes jellemzés nem nélkülözi a szem- pontokat. Szükség volt reá az ellentét kedvéért, hogy annál érdekesebb színen tüntethessük fel a világháború másik nagy mézárását: Foch tábor- nokot. Ő a köztársaság tábornoka volt, azé a közt-ársaságé, mely a megtizedelt francia nemzet katonáit a demokrácia és a világbéke jelszavaival küldte Verdun és Argonne poklaiba, győzni a német autokrácia, a császári gőg és a német imperializ- mus felett. A tábor ok győzött, a tábornok olyan mámoros lett, mintha Champagne borvidékének minden pezsgő-gőze a fejébe szállt volna. Olyan mámoros lett, hogy a demokrácia Németországát is a császár Németországának nézte s dühödtt íté- srelle kezével — melynek ítéset talán a régi Né- metországnak szánta — a köztársasági német nép fejére sújtott, még pedig olyan keményen, hogy a gerince is beleropogott.

Évek teltek el, míg a Foch tábornok és a fochok vérgőze elárólgott és egy komoly békeáramlat lett urrá a francia szíveken. Am Foch marsall nem szívesen vonta le a konzekvenciákat, legkevésbé pedig abba tördött bele, hogy a háborúnak vége van és a tábornokok mindenhatóságának leáldozott. Kitűnt, hogy Foch nem is a demokrácia, nem is a béke tábornoka, hanem a part pour l'art vérengzés nemomániakusa, aki belepusztul a csendbe és a „munkátlanság“-ba. A másik, a német tábornok szeliden és megbékélten küldte el megbízottait Locarno-ba, — ő, a francia marsall pedig dühösen csap le a zöld asztalra s nyíltan lázad Locarno ellen. Csaknem pörére vetkezten áll ime lelki szemünk előtt, mint egy lélektani kísérletre szánt preparátum. Ha a lélekelemzés göröcsöve alá tesszük Foch marsall ur lelki kivonatát, úgy pontosan meg- állapíthatjuk róla, hogy a lélek dühének oka nem a békés köztársasági Németország, hanem éppen

ellenkezőleg: nélkülözése a német imperializmusnak, mely — miután nincs többé — lehetetlen hadjáratot szervezni ellene.

És még valami teheti dühössé a francia mar- sallt: Hindenburg — a köztársasági elnök, a béke, Locarno barátja. Addig, míg fegyver a fegyver el- len feszült, amíg harcászati mozdulatokban küzdött egymás ellen a két marsall, — addig a harc egyenlő esélyekkel folyt. Most megfordult a kocka — és Foch alul maradt. A másik, a német tábor- nok fegyver nélkül is vezér tudott maradni, ő a fegyverek elcsitultával lézengő ritterré süllyedt, akiben egyetlen érzés maradt csorbitatlan — a gyűlölet érzése, a rombolási vágy dűhe, a bellum contra omnes megkopott elve.

Furcsa a sors és különösen titokzatosak a tör- ténelem utjai.

Nincs mulandóbb a győzelemnél és nincs binbb valami, mint a győzelem állandóságában bizni. Ugy látszik — a történelem is azt igyekszik bizonyí- tani, hogy igazi győzelem csak a magunk legyő- zése lehet. Foch győzött, de nem győzte le öma- gát. Az idő tehát félretolja utjából és nevét, sze- melyét, sorsát a történelem merev relikviái közé helyezi. Hindenburgot levették és Hindenburg mégis győzött, mert legyőzte önmagát, legyőzte multját: a béke tábornoka lett. A történelem ítélőszéke előtt ő, az imperialista császár vezére felmentő ítéletet fog kapni, míg Foch marsall, a köztársasági győző, a demokrácia tábornoka el fog marasztalni. Mert kiderült róla, hogy nem a béke angyala, hanem a mindenáron való harc Luciferje.

Különös, különös két sors! (s. l.)

Elhangzott a perdöntő vallomás a lengyel Dreyfuss-perben

Felolvasták az igazi merénylő jegyzőkönyvi belismerését

(Lemberg, november 19. Az Uj Kelet tudó- sítójától.) A Steiger-pernek újabb szenzációs napja volt. A törvényszék elnöke elrendelte a berlini len- gyel követ utján átküldött ahtak felolvasását. Az okiratok Teofil Olsansky ukrán terrorista vallo- mását tartalmazzák. Közöttük megtalálták Olsans- kynak a beutheni törvényszék előtt tett vallomását. Eszerint 1924. szeptember 5-én a lengyel köztár- saság elnökére ő dobta a bombát. A tett elköve- tése után egy ukrán politikai párt szervezetét át- segítette őt a határon és azóta Németországban élvez menedékjogot. A felolvasás során kiderült azonban, hogy nem küldték át az összes Olsansky- ahtákat. A legfontosabb okiratok hiányoznak, így többek között az az okirat is, amelyen fel vannak sorolva azok a forradalmi szervezetek, amelyek összefüggésben állottak a merénylővel.

A védelem esután követelte egy Finel neve- zett tanunak a kihallgatását, aki igazolni tudja, hogy nem Steiger volt a bombavető. Ez a tanu megtagadta ugyanis közvetlenül a merénylet után, hogy három fiatalember, kinezésükre nézve ukra- nok, a Legionstrasse egyik háza előtt heves szó- váltásban voltak egymással és látta, amint a kapu alatt köpenyeiket felcserélték. Az egyik, aki sötét- színű köpenyt viselt, kicserélte azt a másik világos

köpenyével. Finel jelen volt Steiger letartóztatásá- nál is és hallotta, amint Paszternák balléténcos nő megtette a Steiger elleni vallomását. Finel fe- léje fordult és megkérdezte, vajjon biztosan tudja-e, hogy Steiger volt a merénylő. Paszternák erre ezt a jellemző választ adta:

— Csak természetes, hogy ő volt, mert lehe- tett-e vajjon más a merénylő, mint egy zsidó?

Finel tapasztalatait el skarta mondani a rendőr- ségnek, ahol Lrkomszki komizárus dolgozott ebben az ügyben. Amikor elmondotta észleleteit, a komi- szár ezekkel a szavakkal utasította ki:

— Semmi szükségem az ilyen tanukra. Ebből a fajtából éppen elég van már!

Az ügyvédnek e közlései a teremben izgalmas hatást keltek, minthogy ezzel újra beigazolódott a rendőri nyomozás egyoldalúsága.

Ugyancsak a mai nap hallgatják ki Viktoria Ledl fivérét, aki kijelentette, hogy egymással állottak a tömegben, amikor a bombát dobták, azonban nővére egy szóval sem említette neki, hogy látta a bombavetőt. Később, amikor együtt utaz- tak és megbeszéltek a szenzációs esetet, akkor sem említette, hogy a bombavetőt látta volna. Csak Bécsben, nyilván valaki befolyására tette meg azt a vallomását, hogy Steiger volt a bombavető.

A bécsi hitközség visszautasította a magyarországi zsidóság meghívását

Vasárnap országos zsidó kongresszus lesz Budapesten

(Budapest, nov. 19. Az Uj Kelet tudósítójá- tól.) A magyarországi zsidóság a recepciós törvény huszonöt éves jubileumának megünneplésére készül. Az ünnepség előkészítésének ügyében szerda este a pesti izraelita hitközség székhá- zában ülés volt, amelyen a vidéki hitközségek is képviseltették magukat. Az értekezleten fog- lalkoztak a numerusz klaususz kérdésével kap- csolatban a Joint Foreign Comitee akciójával, melyet az angol zsidó szervezet a numerusz klaususz eltörlése érdekében a népszövetség elé terjesztett. Elhatározta az értekezlet, hogy — a magyarországi zsidóság az angol szer- vezetnél közebe fog járni a petíció visszavo- nása érdekében —

s egyben memorandumban fordul a magyar kormányhoz, amelyben a numerusz klaususz megszüntetését fogja kérni.

A hitközség már egy multkori ülésén elha- tározta, hogy bizottságot küld ki egy megfe- lelő határozati javaslat megszövegezésére, me- lyet a november 23-án megtartandó nagygyű- lés elé fognak terjeszteni. A szövegezés elké- szítésére kiküldött bizottság szerda este össze- ült a pesti hitközség székházában. Az értekez- leten részt vettek Léderer Sándor elnök, Vá-

szonyi Vilmos, Sándor Pál, Fábán Béla, Bródy Ernő, Baracs Marcell, Vészi József és Hevesi Simon főrabbi. Az értekezleten megszövegezték a nagygyűlés elé terjesztendő javaslatokat, de annak szövegét egyelőre nem közölték a nyil- vánossággal.

A vasárnap megtartandó zsidó hitközségi kongresszusra küldöttségileg hívták meg Bethlen miniszterelnököt és a kormány képviselőit. Vidékről ezernél több delegátus érkezését je- lentették be a kongresszusra.

A kongresszussal kapcsolatban a szenzáció erejével hat a Bécsből jövő híradás, hogy

a bécsi zsidó hitközség tizenhét szavazat- tal tizenöt ellen elutasította a budapesti zsidó hitközség meghívását a recepciós törvény huszonöt éves jubileumára.

A meghívás elutasításának oka az, hogy a ma- gyarországi zsidóság visszautasította a külföldi zsidóság beavatkozását a numerusz klaususz megszüntetése ügyében. Ez is arra vall, hogy a külföldi zsidóság egyetemesen elítéli a ma- gyarországi zsidóság magatartását ezzel a reak- ciós törvényjavaslattal szemben, mely az em- beri jogok s így a zsidóság jogainak a leg- nagyobb megsüfofólása.

Mihályi prefektus és Teitelbaum főrabbi egymással szövetkezve gáncsolták el a máramarosszigeti hitközségi választásokat

(Sighetul Marmatiel-Máramarossziget, nov. 19. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A szigeti zsidóságot nem mindennapi események tartják izgalomban. A vasárnap megtartott hitközségi „választás”, vagy helyesebben kivétel, olyan kisérő jelenségek között folyt le, amelyek párjukat ritkítják még a mi romániai közéletünkben is. Nem akarunk itt súlyosabb kritikát gyakorolni a szigeti rabbipárt magatartása fölött, de le kell szögeznünk, Máramaros megye liberális prefektusa, dr. Mihályi Gábor ur a kormánytól nyert és a közbeke fentartására irányuló törvényes hatáskörét messze túllépte akkor, amikor beleavatkozott a zsidó hitközségi választásokba és olyan módon, olyan eszközökkel avatkozott be, amelyek mélyen sértik a hitközségi autonómiát és semmiesetre sem szolgálták a béke ügyét. Máramarosszigeten ma valószínűleg rettegnek az emberek és senki sem mer beszélni.

Terror alatt

Az Uj Kelet kiküldött munkatársának csak hosszas utánjárással sikerült megszereznie a választás lefolyásának hiteles történetét. Voltak egyesek, — különösen a felelős vezető emberek között — akik arra kértek, hogy ne írjuk meg a botrányt az Uj Keletben, mert retorzió lesz a következménye. Mi tehát alábbiakban az eredmények száraz és kronológikus sorrendű regisztrálására fogunk szorítkozni.

A máramarosszigeti hitközségi választásokat hetek óta lázas izgalom előzte meg. Két párt állt egymással szemben, a zsidó néppárt, amely askená-zokból és cionistákból tevődik össze és a rabbipárt, amelynek főként chaszidok a tagjai, de a harmónia kedvéért néhány asszimiláns is velük tart. A rabbipárt már az első pillanattól kezdve minden eszközt felhasznált arra, hogy a zsidó néppártot a választásokon elbukassa, sőt lehetőleg az urnák elé se engedje. Erre a célra szolgált a rabbi-pártnak az a taktikája is, amellyel a nőlelek szavazati jogosultságát egyszerűen törölték, ami által ötszáznyolcvan zsidó fiatalember esett el a szavazástól. Ez már önmagában is szabályellenes volt, amennyiben a hitközségi alkotmánytervezet kimondja, hogy mindenki, aki önálló egzisztenciát folytat, jogosult a szavazásra.

A kormányra kell szavazni

Időközben a községi választások kérdése is szöngyre került. Ezzel kapcsolatban dr. Barna Fülöp a „Máramaros” című lap hasábjain cikket írt, amelyben kifejtette, hogy a zsidóknak a kormányra kell szavazniok, „mert a kormány nélkül nem élhetünk meg”. Dr. Barna cikkére a „Máramarosszigeti Független Ujság” hasábjain egy cionista vezetőférfi adta meg a feleletet. Ez a cikk, amely erőteljesen szállt sikra az autonóm hitközségi jogokért és a választás szabadságáért, román nyelven is megjelent a nemzeti párt „Gazeta Marmarosului” című lapjában.

Már a propaganda első napjaiban észre lehetett venni olyan jeleket, amelyek azt sejtették, hogy a máramarosszigeti prefektúra bele fog avatkozni a választásokba. Erre engedett következtetni az a sürű találgatás is, amely a szigeti rabbi, Teitelbaum Chaim Hersch és Mihályi Gábor prefektus között a választást megelőző napokban lefolyt. A prefektúra beavatkozása nemcsakára tényleg meg is történt. A „Gazeta Marmarosului”-ban megjelent cikk nyomán Mihályi Gábor prefektus felhívatta magához Fuchs Edét, a zsidó néppárt vezetőemberét, akit a párt eredetileg elnöknek jelölt és azt kérdezte tőle:

— Maga írta ezt a cikket?

Aki ellenszögül — megsemmisítem

A teremben jelen volt Teitelbaum rabbi és titkára Mojsé Nánáser is, akik a prefektus oldalán foglaltak helyet. Fuchs Edének ez a benyomása lehetett, hogy valami inkvizíciós vész-törvényezék előtt áll. A rabbi szúrós szemmel tekintett rá és időnként megértő pillantásokat váltott a prefektussal. Mojsé Nánáser ravaszul lesütötte a szemét és ezzel a földre szegzett tekintettel állandóan helyezte a prefektus szavaival.

— Én megegyeztem a rabbi urral — folytatta a prefektus — hogy a választást hogyan

fogjuk lefolytatni. Aki ennek ellene szegül, azt megsemmisítem.

A prefektus ettől kezdve egymásután idéztette maga elé a zsidó néppárt embereit, hogy figyelmeztesse őket, mihez tartásuk magukat. Stern Fischinek, az eddigi hitközségi elnöknek a következőket mondta:

— Vegye tudomásul, hogy minden körülmények között támogatnia kell a rabbi-pártot, különben baj lesz. Magának szeszszabadraktára van itt a határon. Azt hiszi, hogy ezt meg fogjuk magának hagyni? Azért mondom. Remélem, engedni fog.

Idézetek a rendőrségre

A prefektus közbelépésének híre hamar elterjedt a választók között és rendkívül izgatott atmoszférát idézett elő. Az izgalom péntek este érte el tetőpontját, amikor egy rendőr, akit a prefektúra intézkedésére kiküldtek, egymásután szólította el a templomba igyekvő em-

A prefektus ur azt üzenteti . . .

Szombat délután azután ismét magához a prefektushoz idézték be a zsidó néppárt vezetőit. Traubkatz Józsefet hívták legelsőnek:

— Hajlandó félreállni? — kérdezte a prefektus.

— Én nem jelöltetem magam — felelte Traubkatz, aki a választói listán, mint elnök szerepelt — engem a nép jelölt. Nem állhatok félre.

— Azt tudja, hogy én megegyeztem a rabbi párttal — mondotta élesen a prefektus. — Érti? És a rendbontók lakolni fognak.

Farkas Saul, Herskovits Ábrahám és Stern Fischl, akiket a prefektus még ugyancsak szombat délután idéztetett be, ugyanezt a figyelmeztetést kapták.

Az üldözött párt nagynehezen kiverekedte, hogy szombat este a vizsnici klauzban rendőri asszisztencia mellett választói gyűlést tarthasson. A kis templomban izgatott emberek jelentek meg és a gyűlés megkezdése előtt már heves vitaközlások voltak hallhatók. Elsőnek Rottenberg József, a zsidó néppárt egyik legintranzi-gensebb harcosa áll szóhátra.

— El fogom mondani a mi programunkat — kezdte beszédét — és ki fogom fejteni, hogy mi a különbség köztünk és a . . .

Tovább nem folytathatta. Egy fiatalember lopódzott a háta mögé, aki a következőket sugta a fülébe:

— A prefektus azt üzenteti, hogy ha tovább folytatja, huszonnégy órán belül odaat van a határon.

Nincs más út számunkra

Rottenbergnek az arcába szökött a vér. Néhány pillanatig nem tudta, hogy mitévő legyen. Egy pár szót próbált még mondani, de a templomban lévőek már észrevették, hogy valami történt. Rottenberg elsápadt és lelépett az emelvényről.

Ezután Stern Fischl kezdett beszélni.

— Nincs más út számunkra, — mondotta komoly megilletődött hangon, — minthogy a prefektus akaratának engedünk.

A tömeg zajongani kezdett.

— Nem adjuk meg magunkat! — kiáltották. — Autonómiánk van!

— Az egzisztenciánkat nem kockáztalhatjuk — folytatta a volt hitközségi elnök. — El fogják venni a korcsmaengedélyeinket és az üzleteinket. Rekvirálai fogják a lakásainkat és kiutasítanak bennünket az országból.

Egy pillanatnyi dermedt csend áll be, azután valaki rekedt hangon ezt mondja:

— A prefektus szavát adta, hogy ha a cionisták mozogni fognak, ötven fiatal fiut közülünk a hadbírótság elé állít, ahol hat hónapig fognak ülni anélkül, hogy kihallgatnák őket.

Éjjeli gyűlés a prefektusnál

A gyűlés még tartott, amikor megjött az értesítés, hogy a késő esti órákban egyeztető tárgyalás lesz a prefektúra termében. A zsidó néppárt még ott a klauz helyiségében kijelölte delegátusait. Stern Fischl, Herskovits Ábrahám, Herskovits Sándor, Rottenberg József és Tabák Hilel lettek a kül-

bereket. Elsőnek Traubkatz Józsefet, a néppárt elnökjelöltjét hívta ki a lakásáról:

— Jöjjön azonnal velem a rendőrségre.

A rendőrségen Repca kapitány röviden tudomására adta Traubkatznak, hogy nem szabad gyülekezni. Magánál tartotta egy ideig, azután elbocsátotta.

Közben a rendőr már egy másik cionista vezetőférfit hozott be, Rottenberg Józsefet.

— Jöjjön holnap délelőtt tíz órakor, majd részletesen kihallgatom. Most csak azt mondja meg nekem, hogy miért politizál maga.

A szobában jelen volt Rätz rendőrtisztviselő is.

— Én nem politizálok — felelte Rottenberg — a hitközségnek autonómiája van és én csak azt ajánlom, hogy mindenki a meggyőződése szerint szavazzon.

— Tudja meg, hogy ki fogom toloncoltatni

— Engem nem lehet kitoloncoltatni, én román állampolgár vagyok.

döttség tagja. Valaki jött mondani, hogy a tárgyalást Urdea liberális képviselő fogja vezetni. Az egyeztetésnek egy feltétele van, hogy Joszovits Lipót, a rabbipárt jelöltje legyen az elnök.

Teljesen sötét volt már, amikor a cionisták küldöttsége a klauzából elindult a prefektúra épülete felé. A tanácsteremben már ott ültek a rabbi-párt emberei: Strausmann Salamon, Steinbach Juda, Mendelovits Ignác, Szmuk Mihály és Hillmann Chaim. Egy nagy karosszékekben, az asztal végén, Urdea képviselő foglalt helyet.

— Üljenek le — szólt a képviselő a néppárt belépő vezetőihez. Majd felvett az asztalról egy kész listát és a következő bejelentést tette:

— A prektussal megegyeztünk, hogy ezt a listát fogjuk elfogadtatni. Ebben a néppártból is benne vannak néhányan.

Maguk bent fognak maradni

A cionisták egyike erre azt a megjegyzést tette, hogy ők egy ilyen kompromisszumból nem kérnek, inkább visszavonulnak, tessék nélkülük megcsinálni a választást.

— Azt nem! — replikázott Urdea. — Maguk bent fognak maradni és győzelemre fogják segíteni a rabbi-pártot.

A zsidó néppárt delegátusai látták, hogy minden elveszett és megpróbálták, hogy legalább valamit meentsenek. Ezért azon igyekeztek, hogy legalább olyan embereket nevezzenek be a listába, akik tehetségükkel és szívósságukkal némi képen ellensúlyozhatják majd a rabbi-pártiak többségét.

— Tessék Tabák Mihályt is bevenni — ajánlotta Stern Fischl a képviselőnek.

— Az egy cionista! — válaszolta ridegen Urdea képviselő és egyidejűleg az asztal mellett ülő Tabák felé fordult: — Maga cionista?

— Igen — válaszolt határozott hangon Tabák.

— Akkor nem veszem be.

— De ez egy becsületes és derék ember, képviselő ur — igyekezett rábeszélni Stern Fischl. — Tessék bevenni őt.

— Fogja be a száját — támadt Urdea képviselő Sternre és a vitát befejezte.

A liberális képviselő vallási kifogást emel

Később valaki Fuchs Ede nevét hozta szóba. — Az nem vallásos ember — kifogásolta Urdea. — Nincs neki se szakála, se pájesze. — Szmuk Mihálynak sincsen... — jegyezte meg szerényen Stern.

— De én tudom, hogy Szmuk vallásosabb, mint Fuchs — mondta ki a végsőt Urdea képviselő és ez is el volt intézve.

A tárgyalások, annak ellenére, hogy a cionisták ugyyszólván alig jutottak érdemleges formában szóhoz, a késő hajnali órákba nyulnak bele. Időközben, hogy kint a klauzban a néppártiak valahogy ne folytathassák tovább az agitálást, utasítás ment a rendőrséghez, hogy a prefektúra épületén kívül tartózkodó expozáltabb cionista vezetőket tartóztassa le. Hajnali öt órakor egy-egy rendőr jelent meg tizenhat ismert néppárti vezetőférfi, közöttük Rottenberg József, Fuchs Sámuel, Fuchs Jakab és Widder Jakab lakásán, felzavarták őket ágyukból és egy részüket a rendőrségre kísér-

udna szakadni
nyékától. Ez me-
matag mosollyal
a nők jóízűen
Már a Szajna
zd reszketni és
most megint rá-
tt gyengéd és
volna, ha az ár-
k együtt, mint
ermekük, szép
egvadítja, futni
árnyék! A bo-
futnak utána és
el kitépi magát.
tőle, s mint a
lattel dobja rá
pillanat s már
a magát és bol-
érzi: az árnyék

ébrésztetni, kór-
zemét s magára
megrohanta a fé-
velejött, itt van.
itózásba kezdett:
a Morfiummal,
a elszongult és
választás De a
estére már rá
mert estére minden
az ápolónó fehér,
ok lehetnek —
mint az árnyék,
nincs menekvés
gény Ndzsaugézi,

en
ak

y feltűnést kel-
szovjethépviseelő
ragai emberének
részt vettek. A
elrendelte az
neveket egyelőre

itkai

át

fotografia kétség-
ltatna, dr. Lucas,
vegyésze vegyi
ankhamen beloit,
intén ott találtak
hellett. Az ő hi-
jon nem mérgez-
khament.

ez, hogy Tutan-
övetkeztetésre kü-
sírhelyen bizonyos
ka jelei láthatók.
ja, hogy Tutan-
aosz közepette te-
ással szembenálló
est. Akkoriban el
öt, most azonban
után a tudomány

en sir felfedezésé-
es történeti kéz-
száz látnyi hosszú
k királynak ha-
bri Egyiptom leg-
ltak. Mr. Carter
ezeket a képeket,
ankhamen egy kü-
Tel el Amarnában,
apósa alapított.
ak a felső- és alsó-
át, akkor ezt át-
ezzel megkoronáz-
az ereklyét beso-
ények közé.

állalathoz társ vagy
st nyujt a Furdó-

ték, ahol mindaddig fogva maradtak, amíg a prefektura tanácsstermében a paktum létre nem jött.

Aláírják a paktumot

Már a felkelő nap sugarai tüzték át a tanácssterem hatalmas ablakain, amikor a néppárti delegáció tagjai, a terrortól, a megaláztatástól és a virrasztástól elfáradva és elkésredve, tollat fogtak és aláírták a hivatalos választási listát. Ez a lista, amelyet azonnal nyomdába adtak, a következő nevekkel áll: Léb Jozsovits elnök, Ábrahám Herskovits, Saul Farkas, Fischl Stern, Mechl Kahana, Jozsef Traubkatz, Chaim Stéin, Szender Kratz, Chaim Práger, Mojse Fuchs, Eizik Léb Feuerwerger, Peszach Hersch Eisikovits, Izsák Mendelovits, Slomo Straussmann, Mehl Szmuk junior, Mojse Berger, Cheszel Fuchs, Hirsch Friedmann, Juda Steinbach, Chaim Hillmann, Smelke Izrael. Póttagok: Jichok Eisik Weisz gondnok, Alexander Jákob Herskovits, Dávid Hirsch Paszternák, Elia Eisikovits, Manis Pollák.

Ebben a listában tíz néppárti van, akik közül azonban csak kettő prononszirozott cionista. A választás maga már amerikai gyorsasággal történt. A hivatalos választási bizottság Florea polgármesteri titkár, egy rendőrbiztos és egy közrendőr ellenőrzése mellett egyenként szólította az urna elé a szavazókat. Mielőtt azonban bárki is bement volna a szavazatszedő terembe, az ajtónál álló rendőr a markába nyomta a hivatalos listát a következő megjegyzéssel:

— Sem törölni, sem hozzáírni nem szabad. Bemégy, bedobod az urnába és kijössz. Érted? Egyesek emiatt tiltakozásuk jeléül szavazás nélkül távoztak.

Választás hatósági segédlettel

Délután félötig százharminc szavazatot adtak le. A szavazásra jogosultak száma ezzel szemben több mint ezerötyszáz telt ki. A választók tömege ugyanis, miután a terrortól értesült, tartózkodott a szavazástól, amelyet ugyanis hiábavalónak tartott. Amikor a rabbi emberei látták, hogy a választás formaiága veszélyeztetve van, rabbipárti kortések mentek szét a városba és ahol egy zsidót észrevettek, erőszakos hangon ráripakodtak:

— Repca kapitány ott ül a választási helyiségben és előtte van mindenkinek a neve. Aki nem jön szavazni, az lakolni fog.

A megfélemlített emberek közül kétszázán elmentek a választási helyiségbe és gépiesen leadták szavazatukat. Az összes szavazatok száma, amelyeket a választás végéig leadtak, így sem tett ki azonban többet négyszáznolcvankettőnél.

Az egyik választási szünetben a szavazatszedő bizottság egyik tagja véletlenül találkozott a hivatal helyisége előtt Jozsovits Lipóttal, a rabbipártiak elnökjelöltjével.

„Őn ki van nevezve“

— Nos, hogy megy a munka? — kérdezte kissé gunyosan a jövőendő elnök.

— Ez nem munka — felelte rezignáltan a bizottsági tag — Őn ki van nevezve.

A választás tehát lezajlott. Hogy milyen erők működtek közre benne, az most már világosan kintünik. Kétségtelen, hogy a rabbipárt sajnálatos eltelvényedése ugyanannyit ártottak a zsidóság igaz ügyének, mint a hivatalos hatalom tulkapása. És hogy ez a két tényező milyen jól megértette egymást, annak illusztrálására epilógusként álljon még itt a következő eset:

Vasárnap délután Mihályi prefektus magához idéztette Herskovits Sándor ismert cionistát, aki a hivatalos listán mint póttag szerepelt. Herskovits nem tudta, miért hivatják. Benyit a prefektus dolgozószobájába.

— A rabbi kivánságára arra kérem magát — fordult hozzá a prefektus — hogy mondjon le a póttagságról.

— A póttagságról...? Hogyan? — kérdezte csodálkozással Herskovits. — Azt nem! Vagy mindannyian lemondunk, vagy én is maradok. Még ha megölnék, akkor se mondom le!

Hétfőre újra baidéztette. Akkor már ott volt Teitelbaum főrabbi és titkára, Moise Nánáser.

— Kérjen bocsánatot a rabbi urtól — mondotta váratlanul a prefektus.

— Én? Én nem baragszom a rabbi urra.

— Maga husvétkor azt mondta a rabbi urnak, hogy nincs benne zsidó érzés.

— Én csak azt mondtam, hogy a rabbi ur nagyon sokat avatkozik a politikába. Különben megbecsülnék. De nagyon sokat politizál...

Herskovits tiszteletteljesen meghajtotta magát és kiment a dolgozószobából. A prefektus, akinek, úgy látszik, valami különös oka volt arra, hogy a rabbi becsületbeli ügyében lovágjára szegődjék, összenézett Teitelbaum Chaim Herssel...

Jegyzőkönyv zéküi

A megválasztott néppárti tagok valószínűleg le fognak mondani. A választás eredményéről nem

Mihályi prefektus nyilatkozatot kér

(Máramarosziget, november 19. Az Uj Kelet tudósítójának távirati jelentése.) Ma a késő délutáni órákban Mihályi Gábor prefektus magához kérte az új hitközségi vezetőség tagjait és egy nyilatkozatot íratott velük arról, hogy ő semmiféle kényszerrel a választás

vettek fel jegyzőkönyvet, mert az erőszakos intervenció tanúságai után már nem mertek semmi féle írásokat csinálni. Hivatalosan a mandátumot sem adják át Jozsovits új elnöknek. Csupán ennyit fognak neki mondani:

— Ha megválasztottnak érzi magát, foglalja el hivatalát...

Egyidejűleg az egész választást megfélebbették. A városban óriási az elkeseredés. A magyarság épügy fel van háborodva, mint a zsidóság. Ami ma a zsidókkal történt, az holnap a többi nemzetiségekkel is megtörténhetik. B. O.

nyilatkozatot kér

lefolyására nem gyakorolt és senkit nem befolyásolt abban, hogy mire szavazzon. A nyilatkozatot a beidézettek kénytelenek voltak aláírni. A prefektus egyidejűleg figyelmeztette a vezetőségi tagjait, hogy senki közülük ne merjen lemondani.

Tintatartóval fenyegetőztek

a tegnapi miniszteri értekezleten

Bucuresti-Bukarest, november 19. Tegnap este Alexandru Constantinescu miniszter lakásán intim miniszterközi értekezlet volt, amelyen folytatták a délelőtti minisztertanácsos megkezdett választójogi vitát. Megegyezésre most sem tudtak jutni. Azonkívül megbeszéltek a liberális párt általános helyzetét és azt, hogy a jelenlegi helyzet megengedi-e a községi választások megtartását.

Az ellenzéki lapok szerint a tegnapi minisztertanácsos a miniszterek között olyan erős viták voltak, hogy egyesek a tintatartóval fenyegetőztek.

Az egyesült ellenzéki pártok tárgyalásai során megállapodtak abban, hogy az állami vállalatok kommercializálását, kormányrajutásuk esetén revízió alá veszik. Erre különösen az ad okot, hogy tudvalevőleg a kommercializálások körül számos panama történt, amiért még ma is idegenkedik a külföldi tőke a Romániában való térhódítástól.

Az erdélyi munkásság nem vár kedvező változásokat a liberálisok bukásától

„Averescuék talán még rosszabbak lesznek“ A nyugati baloldali pártok győzelme nem stabil

(Cluj-Kolozsvár, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amióta egyre pozitívabb formában kolportálják azt a hírt, hogy a liberális kormány rövidesen eltávozik az ország éléről, amióta a belpolitikai életet minden vonatkozásban egyre jobban érdeklik a községi választások esélyei, — a világpolitikában pedig a baloldali pártok megerősödése ismét folyamatban van: szinte természetesen lép előtérbe az a kérdés, vajjon a romániai munkáspártok milyen működési orientációt keresnek a liberális párt bukása esetére s főleg akkor, ha a szabadságjogok életbeléptetésével nagyobb akciószabadság létesül a politikai pártok részére.

A szocializmus nemzetközi jelentősége kétségtelenül újabb lendülettel emelkedett a mai világproblémák horizontjára. Eppen ezért fontosnak tartottuk, hogy a küszöbön álló belpolitikai és ezzel kapcsolatban külpolitikai változások eshetőségeire vonatkozólag megkérdezzük a romániai, illetőleg erdélyi szociáldemokrata pártvezetőség véleményét, mely feltett kérdéseinkre a következőkben volt szives válaszolni:

Marad minden a régiiben

— A liberálisok bukása esetén lehet-e lényegesebb változásokat várni a kisebbségi, illetőleg a demokratikus politikai életben?

— Az a véleményünk, hogy a nemzeti- és parasztpárt kormányra kerülése esetén lényegesen nagyobb változás nem igen lesz a mai kormányzat és az új kormányzat között, mert a liberálisok gondoskodtak arról, hogy gazdasági tekintetben továbbra is az ő kezükben maradjon meg az ország. Így a nemzeti párt és a parasztpárt kénytelen lesz koncessziókat tenni a liberális tökének, mely a nacionalizálás örve alatt az ország egész gazdasági életét tulajdonképpen „liberalizálta.“ Bizonyos, hogy civilizáltabb kormányzati eszközök fognak életbelépni, azonban a szocialista szervezkedés szempontjából ez nem fog jelenteni különösebb előnyöket, legfeljebb annyit, hogy lehetőségünk lesz arra, hogy szervezeteinket intenzívebben kiépíthessük. Averescuék kormányra kerülése a szocialista és általában a demokratikus mozgalmak szempontjából semmi enyhülést nem fog hozni, sőt attól kell tartanunk, hogy Averescuék még keményebb kézzel fognak minden munkásmozgalmat és szabadságtörékvést elfojtani. Legfeljebb a kisebbségi kérdésben lehet remélni bi-

zonyos koncessziókat tőlük, egyébként minden marad majd a régiiben.

Paktum a Magyar Párttal

— Határozott-e már a párt arravonatkozólag, hogy köt-e s kikkel köt paktumot a községi választások idejére?

— Paktumtárgyalásaink a Magyar Párttal folyamatban vannak s csaknem teljesen bizonyos, hogy megegyezésre fognak vezetni. Az most már bizonyos, hogy a Magyar Párt semmiesetre sem fog az ugynevezett egységfronttal paktumot kötni, mert rájött arra, hogy ez a paktum csak diszkreditálhatná a párt működését.

— Várhat-e a romániai munkásmozgalmat különösebb előnyöket a nyugati baloldali pártok előretörésétől?

— Véleményünk szerint az európai reakció még nem érte el azt a kulminációs pontot, mely teljes lejáratásához vezethet. A lumpenproletáriátus masszái még a legtöbb országban különböző hangulatok változásainak van kitéve, pénzen megvásárolható s így állandóan eszközül kapható a reakció szolgálatára.

A demokrácia még nem stabil

— A nyugati államok mai baloldali orientációja még nem elég stabil s nagyon valószínű, hogy új Franciaországban, mint Németországban, ha bármily rövid időre is, felül fognak kerekedni a nacionalista, vagy ami ezzel egyenlő: az antiszemita irányzatok. Ez a felfogásunk meghatározza belső vonatkozású pesszimizmusunkat is, különösen a regáti tömegekre vonatkozólag, melyek szinte megszervezetlennek bizonyultak s így könnyen kaphatók ugy baloldali, mint jobboldali szélsőségekre. A liberális kormány kitűnően ismeri a regáti lumpenproletáriátus erkölcsi értékét és osztályöntudatát s élelmes ravaszságával már is rávetette magát ezekre a tömegekre, amelyeket sikerült is neki liberalizálni. A liberális bankokrácia a bukaresti munkásnegyedekben százszámra épített munkásházakat és munkásokotthonokat, amelyeknek lakóit egyben be szervezték a liberális párt munkásszervezőibe. Ezek számára könyvtárakat állítanak fel, természetesen nem olyat, amely felvilágosításokra szolgálna, hanem éppen ellenkezőleg, olyanokat, amelyek a liberális tőke engedelmessé teszik őket.

Két

(Páris, sítójától.) S kamara had Ferry képv elnökéhez, vagy mint a kérdésére el Sarail mind lősség. Sarail helyzete nyolc ágy adtak le D. A város löv pusztult el, százharminc

Berlin szerződés Lond locarnoi s

Szar

(Cluj tudósítójától.) aviatikán, az ország valamely pülőjárato forgalmat gyakoriak csupán a lőgépek. A Ko repülőszere tekbl, a

Ma dé falvi r lőgép

A lez előtt fol

Lascu

(Buc Kelet tu elnökölt. Tatarerc érdeklőd pellációs

Dr.

kormány

— 1. ig

tásról s

ségnek,

igaz-e,

niába,

tartson

rendelk

Beszaré

Mirt

kormán

selői m

szerböl

szolja,

Vleanc

a mező

lyozzák

rulását

telmezt

lyozni.

csendő

mentet

mutato

pressis

hez is

mányt

S

Száznolcvannolc ágyulóvést adtak le Damaszkusra

Kétszázötven ház pusztult el és százharmincöt polgár halt meg. Jouvenel az új szíriai főbiztos Ameryvel tanácskozik

(Páris, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sarail tábornok ma megjelent a francia kamara hadügyi bizottsága előtt. A bizottság ülésén Ferry képviselő ezt a kérdést intézte a bizottság elnökéhez, hogy Sarail mint vádlott jelenik-e meg, vagy mint a kormány megbízottja. Briand Ferry kérdésére éles hangon azt a feleletet adta, hogy Sarail minden tettéért a kormányt terheli a felelősség. Sarail ezután betérjett a jelentését a szíriai helyzetről. A jelentés szerint az első napon nyolc ágyulóvést, a másodikon száznolcvannolc adtak le Damaszkus városára a francia tüzezek. A város lövetésének következtében kétszázötven ház pusztult el, az összelőtt házak romjai alól összesen százharmincöt halottat húztak ki.

Elmondotta még Sarail tábornok, hogy egyes angol ügynökök tevékenysége sokat ártott a francia csapatoknak. Az angol intervenció híre valószínűsítette a lázadás előkészítésére. A tábornok egyébként még újabb tizezer ember küldését tartja szükségesnek. Az ülés végén Briand maliciózan annak a nézetének adott kifejezést, hogy az Angliával való együttműködés ezután is lehetséges lesz.

London, november 19. Jouvenel szenátor Szíria új főbiztosa, ma ideérkezik és tanácskozik fog a keleti viszonyokról Chamberlain külügyminiszterrel és Amery gyarmatügyi államtitkárral.

Lemond a német kormány

Berlin, november 19. Beavatott körök értesülése szerint a birodalmi kormány a locarno-i szerződés ratifikálása után lemond. A kormányt rekonstruálni fogják és kibővítik a baloldallal. London, november 19. Az alsóház hetvenöt szavazattal tizenhárom ellenében ratifikálta a locarno-i szerződést.

Szamosfalván ismét lezuhant egy repülőgép

A gép darabokra tört, a bentülők halálra zuzták magukat

(Cluj Kolozsvár, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mintha a végzet tüne a román aviatikán, alig mulik el hét, néha nap, hogy az ország valamely részéből hirt ne adnának valamilyen repülőkatasztrófáról. Külföldön repülőjáratokkal hatalmas személyszállítást és áruforgalmat bonyolítanak le és mégsem olyan gyakoriak a katasztrófák, mint nálunk, ahol csupán a hadsereg szolgálatában vannak repülőgépek.

A Kolozsvár mellett állomásozó szamosfalvi repülőszázad ugyancsak kivette részét a balesetekből, amelyek legtöbbször halálosak voltak.

Ma délután 12 óra 20 perckor a szamosfalvi repülőtéren ismét lezuhant egy repülőgép és a benneülő mechanikus és gépvezető halálra zuzták magukat.

A lezuhant gép Botes-típusú volt. A délutáni folyamán Vasile Pinteleu őrmester és

Petrangeanu szakaszvezető gyakorlatoztak a géppel. Felszállásuk után egy ideig a repülőter fölött keringtek, majd különböző gyakorlatozások után le akartak szállani.

A leszállásnál százötven méternyi magasságban a gép megbillent, majd pillanatok alatt lezuhant.

A lezuhant gép teljesen összetört, a bentülők pedig olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy azonnal kórházba kellett szállítani, ahol első segélyben részesítették őket.

A délutáni folyamán a szerencsétlenül járt katonákat megoperálták, azonban az orvosok véleménye szerint megmentésükre alig van remény.

Az ezred parancsnoksága az újabb szerencsétlenség ügyében azonnal nyomozást indított és megállapította, hogy a szerencsétlenséget hibás kezelés idézte elő.

Erdélyben is visszaállítják az esküdtzséket

Lascu Demeter interpellációt nyújtott be Henry Barbusse látogatása miatt az országot.

(Bucuresti-Bukarest, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Iteanu elnökölt. A kormány tagjai közül Lepadatu és Tatarescu vannak jelen. Az ülés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, tekintettel az interpellációs napra.

Dr. Lascu Demeter három kérdést intéz a kormányhoz:

— Feleletet kérek arra — mondotta Lascu — 1. igaz-e, hogy a kormány a magánoktatásról szóló javaslatot megküldte a Népszövetségnek, miután az átiratban ezt kérte; 2. igaz-e, hogy Henry Barbusse azért jött Romániába, hogy itt vizsgálatot, illetve inspekción tartson és végül 3. igaz-e, hogy Tatarescu rendelkezésére bocsátotta Henry Barbusse Beszarabiára vonatkozó összes aktákat?

Mirto parasztpárti előadja, hogy amíg a kormány generálisan meg nem oldja a tisztviselői megélhetés kérdését, a tisztviselők kényszerből illegálisokká vetik magukat. Elpanaszolja, hogy a kisenevi szubprefektus, Vladimir Vleanca utasítást adott a csendőrségnek, hogy a mezőgazdasági választások folyamán akadályozzák meg a parasztpárti hívek utna elé járulását. A csendőrök ezt a rendelkezést úgy értelmezték, hogy veréssel is meg kell akadályozni. Amikor egy ilyen inzultálásért egy csendőrőrmestert a bíróság elé állították, felmentették azzal, hogy írásbeli felhatalmazást mutatott fel a szubprefektustól, amelyben expressis verbis benne volt, hogy ilyen eszközökhez is folyamódhatnak. Kérdi a magas kormányt, hova akarja juttatni ilyen üzelmekkel

Jorga elmondja, hogy Valeni mellett egyházközségi választások alkalmával az utcán találkozott egy sérült kereskedővel. Névjegyet adott neki és Tatarescuhoz küldte azzal, hogy adja elő neki panaszát. Ez meg is történt, Tatarescu azonban még választ sem adott.

Orleanu képviselő: Kicsoda Ön, hogy Tatarescunak referálnia kell Önnek az eseményekről. Az én szememben semmi és senki.

Jorga: Semmiesetre sem vagyok olyan személyiség, mint Ön.

Mirto parasztpárti folytatva beszédét, több közigazgatási visszaélést tesz szóvá s végül a következőket mondja: Ne vigyék a helyzetet a kétségbeesésig, mert nagyon rosszra vezethet.

Attérnek a napirendre és az esküdtzsékekre vonatkozó törvény módosításáról szóló javaslatot tárgyalják.

A módosítás alapján Erdélyben is bevezetik az esküdtzséket, illetve visszaállítják. A tervezet szerint a brassói tábla mellé felállítandó esküdtzsék hatásköre a fogarasi, nagyküllői, nagyszabeni és háromszéki törvényszékek kerülete,

a kolozsvári tábla mellé felállítandó esküdtzsékhez a kolozsvári, besztercei, dési és tordai törvényszékek kerülete,

a nagyváradi esküdtzsékhez a Bihar, Szilágy, Szatmár és máramaros megyei törvényszékek kerülete,

a temesvárihoz az aradi, karánsebesi, hunyadi, lugosi és temesvári törvényszékek kerülete és

a marosvásárhelyihez a csikmegyei, udvarhelyi és kisküküllői törvényszékek kerülete tartozik.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
A Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek

5686. Kiszlev 3.
1925. nov. 20.

— A Föld e heti száma nyomdatechnikai okok miatt, egy napi késéssel, holnap jelenik meg.

— Henri Barbusse meghívják Erdélybe? Bukarestből jelentik: A „Dimineața” értesülése szerint a Magyar Párt egy küldöttsége Bukarestbe utazott, hogy meghívja Erdélybe Henri Barbusset az itteni kisebbségek helyzetének tanulmányozására.

— Holnap hirdetik ki az ítéletet a Szilágyi-féle kémkedési perben. Jelentette már az Uj Kelet, hogy az elmúlt hónapban Jonescu kapitányt, a hadkiegészítő egyik vezetőjét a hadbíró, hivatali vétségek miatt, 6 hónapi elzárásra ítélte. Az ügyvel kapcsolatban a hadbíró vadat emelt Szilágyi József kolozsvári ügynök ellen is kémkedés és katonaszabadság címén. A mai napon került sor a Szilágyi József ügyének tárgyalására. A betérjett vádirat értelmében Szilágyi József egy Hókai Rózi nevű magyarországi illetőségű varrónővel volt összekötésben, akivel együtt kémkedett. A kémkedés gyanúja azért merült fel Szilágyi ellen, mert egy Hókai Róziánál talált levélben egy Szilágyi József nevű egyének a címe volt feltüntetve, aki a Széchenyitér 4. szám alatt lakik. A vádirat katonai fegyverek elrejtésével is vádolja Szilágyit. A vádbeszéd után kihallgatják Szilágyit, aki mindent tagad. Tagadja azt is, mintha Hókai Róziát letartóztatása előtt ismert volna. Utána Hókai Róziát hallgatja ki a hadbíró, aki rendkívül zavartan és értelmetlenül felel az őt kérdező elnököknek. Érdekes, hogy Hókai Róziát a helyi elmeorvosintézetből hozták át a hadbíróválasztásra került sor. Anton Niculae, a vád tanúja tagadja, hogy Szilágyit ismert volna. Utána Pop Victor is kedvező vallomást tesz Szilágyira nézve, majd Mihail Ilie Felsőberek görögkeleti lelkészét hallgatja ki a hadbíró, aki vallomásával Szilágyit nem román-ellenesnek, hanem román-barátnak mondja. Utána Röder Jenő, a kolozsvári magyar konzulátus igazgatója tanuvallomása következett, aki kijelentette, hogy nemhogy összekötése nem volt Szilágyival, hanem még nem is ismerte a kémkedéssel vádoltat. Utolsónak a központi rendőrség rendőrlégénységének parancsnokát hallgatják ki, aki a fegyverrejtegetési ügyben nem mondott semmi terhelőt Szilágyiról. A tárgyalás az esti órákban ért véget, az elnök holnap reggel 8 órára hirdette ki a tárgyalás folytatását.

Elintézik a bukaresti operai konfliktust. Bukarestből jelentik: A sztrájkoló operaénekeseket Lepadatu kultuszminiszter ma délelőtt kihallgatáson fogadta és ígéretet tett nekik arra, hogy közvetítő szerepet fog játszani az opera igazgatósága és közöttük. Így remény van a konfliktus eliminálására.

— A Semmitőszék elégtételt szolgáltatott egy kolozsvári járásbírónak. Bukarestből jelentik: A Legfőbb Semmitőszék tegnap tárgyalta Fridrich Petersberger kolozsvári járásbíró felfolyamodását egy igazságügyi miniszteri büntetés

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyorsu, műselyem és pamut fonalat, színtartóan, bármilyen színre. **„Kristály”** kelmefestő vegytisztító és gőzmosógyár **Cluj. 500** Telefon

ellen. Petersbergert ugyanis egy fegyelmiből kifolyólag 5 napi hivatalvesztésre ítélték. Ez ellen felfolyamodással élt azzal érvelve, hogy a vizsgálat levezetésekor őt a vizsgálatvezető ki sem hallgatta, sőt nyilatkozatot sem kért tőle. A Semmitőszék helyet adott a felfolyamodásnak és kimondotta, hogy olyan fegyelmi vizsgálat, mely a vádlottól nem vesz nyilatkozatot, érvénytelen.

— **Eljegyzés.** Grünfeld Margit, a teplitai Aviva Eszter rosenitje és Feuerwerker László a Barissza ros selisje jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Stern Jenő Margittáról november hó 27 én tartja esküvőjét Rosenberg Lenke urleánnyal, Michalovecban. (Csehszlovákia.)

— **Akciót indítottak Márffy szabadonbocsátása érdekében.** Budapestről jelentik: Márffy védője ma beadványban arra kérte a bíróságot, hogy Márffyét óvadék ellenében helyezze szabadlábra. A bíróság úgy döntött, hogy még óvadék ellenében sem teljesíti a védő kérését. Mútan azonban Márffy érdekében újabb akció indult meg, nem lehetetlen, hogy a bíróság mégis szabadlábra fogja helyezni Márffyét. A budapesti rendőrség Márffy szabadlábrahelyezett büntetésait, Horvát-Halasi és Vargát, szabadulásuk után visszakisértette a rendőrségre, arra való tekintettel, hogy a főkapitányságon több büntügyi vizsgálat van ellenük folyamatban. A rendőrségen ma fognak dönteni a főlöt, hogy mi történjék velük.

* **Orvosi hír.** Dr. Goldenberger Pál ideg orvos hazaérkezett és rendeléseit, valamint physiotherapiái kezeléseit Str. Memorand. (Unió-u.) 24. sz. alatt ismét megkezdte.

— **Guncser Nándor rajz- és konferanszestje.** Azoknak a kolozsvári műértőknek, akik jókedvvel és szellemességgel párosult művészetben örömeiket lelik, december hónap elsején, szokatlan művelzetben lesz részük. Ekkor tartja Guncser Nándor, az országszerte ismert festőművész humoros rajz- és konferanszestjét az Iparosgyesület székházának emeleti nagyszobájában. Guncser mester rögtönzött rajz- és szókariaturákban pillanatfelvételeket fog bemutatni a kolozsvári társadalom életéből és amint mi Guncser mester csattanó, éles humorát ismerjük, előre sejtjük, hogy a kolozsvári legfelsőbb társadalmi réteg minden tagjának bőven lesz alkalmja nevetni — saját magán. A konferansz-est folyamán Hella F. Rainer, a jelenleg Kolozsváron tartózkodó német táncművész klasszikus, paródia- és karrikaturatáncokkal fog szerepelni. Guncser mester hosszú kolozsvári működés után most külföldi, művészi tanulmányaira készül és ennek anyagi fedezésére rendezi konferanszestjét. Maapság nem állanak művészeink rendelkezésére ösztöndíjak; a társadalom kötelessége tehát elősegíteni a művészet érdekét. Meg vagyunk győződve arról, hogy a kolozsvári társadalom már ebből a szempontból is méltó számban fog megjelenni Guncser konferanszestélyén.

Nézzé meg én is a

PALAIS DE DANSE
(Palace kávéház)

új műsorát.

3 Hellopia 3

? ? ? ? ?

Florián és Nelly
a tetovált h'lyg.

Inge Kresthen

a berlini Wintergarten v. tagja
és a többi elsőrangú táncosok és táncosnők.

Szigoruan családi műsor.
Belépődij nincs! Tányérozás nincs!
Meleg és hideg ételek. Amerikai baritalok.

Sirocco 15 8

KÖZGAZDASÁG

Ujabb gazdasági konferenciát hívnak egybe az utódállamok

(Bucuresti-Bukarest, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány ma hivatalos kommunikében indokolja a román delegátusoknak a prágai konferencián tanúsított magatartását és kifejtji, hogy abban az esetben, ha a jegyzőkönyvet aláírják, Románia olyan kötelezettséget vállalt volna magára, amelyeknek nem tudott volna eleget tenni. Ettől eltekintve, egy rendkívül igazságtalan szempont jutna érvényre, akkor, ha a Jassi—Lemberg—Varsó közötti vasutvo-
nalat tisztán Romániával fizetnék meg, holott az inkább a lengyel érdekeket szolgálja. Románia elvárja, hogy ebben az esetben legalább 50 százalékos terhet Lengyelország fizessen.
A kommuniké befejezésül közli, hogy feltétlenül szükséges egy új konferencia megtartása, amelynek összehívására már meg is történtek a kezdeményező lépések.

Minisztertanács elé terjesztik a CFR tarifaemelési tervét

Negyven százalékkal emelik a tisztviselők fizetését

(Bucuresti-Bukarest, november 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR költségvetési bizottsága állandó permanenciában van és üléseit majdnem naponta tartja, hogy az államvasutak jövő évi költségvetését összeállítsa. A bizottságnak ez a feladata azonban rendkívül sok nehézségbe ütközik. Az autonómia folytán a CFR maga tartozik kiadásainak fedezéséről gondoskodni, már pedig a mai adminisztráció és lecsökkenő bevételi források mellett ez aligha lehetséges. A másik súlyos probléma a tisztviselőfizetések rendezése. Ez a kérdés már régen vár megoldásra és halasztani nem lehet. A vezérigazgatóságban talán meg is van erre a hajlandóság, csak hogy a fizetések felemeléséhez szükséges fedezetről kell gondoskodni.

A költségvetési bizottság tegnap szintén ülést tartott, melyen Bratianu Viatila pénzügyminiszter elnököl. Elhatározták, hogy a tisztviselőknek 40 százalékos fizetésemelést

nyújtanak és erre a célra 600 millió lejt irányoznak elő a költségvetésben. A költségvetés, melynek összege 10 és fél milliárd, lényeges összegeket tartalmaz a vasuti vonalak renoválására és gördülő anyagok beszerzésére. Ugyancsak tegnap tartotta a vezérigazgatóság szokásos heti ülését, amelyen elhatározták, hogy a tisztviselők fizetésrendezésével kapcsolatosan a rangfokozatokat teljesen újraszervezik. Egy bizottságot küldtek ki a terv keresztülvitelére. A vezérigazgatóság ezen az ülésen véglegesen elhatározta, hogy az autonómia rendelkezése alapján felemelik a szállítási tarifákat. Az autonómia ugyanis kimondja, hogy a személyszállítási díjakból feltétlenül kell annyi bevételnek lennie, amennyi a gördülő anyagok beszerzését fedezi. Az új illetékek január 1-én lépnek életbe. Az erre vonatkozó tervezetet már a jövő héten a minisztertanács elé terjesztik.

† **A nagybányai aranybányák kommercializálása.** Bukarestből jelentik: A legfőbb ellenőrzési bányabizottság tanulmányozás tárgyává tette a nagybányai állami aranybányák kommercializálására vonatkozó tervezetet, melyet Sanatescu mérnök készített el. A tervezet fölött rövidesen meghozzák a döntést.

† **December 1-ig betérjesztik az állami költségvetést.** Bukarestből jelentik: Bratianu pénzügyminiszter ma ismételten felkérte miniszter kollegáit, készítsék el költségvetéseiket, hogy december 1-ig betérjeszthesse az általános büdzsét a kamara elé.

† **Rövideálják a CFR és a Resica között fennálló szerződést.** Bukarestből jelentik: A CFR és a Resica között fennálló egyezmény egyes pontjait revízió alá veszik. Az új vasuti vezetőség már megtette ebben az irányban a lépéseket.

† **Román hajójárat Alexandriába.** Bukarestből jelentik: Az Egyiptommal fennálló román hajóösszeköttetést még ebben az évben Alexandriáig ki akarják bővíteni. Technikai nehézségek miatt azonban a tervet csak a jövő tavasszal fogják végrehajtani.

† **A CFR természetben akarja fizetni a MÁV. követelését.** Bukarestből jelentik: A CFR nagyobb összeggel tartozik a MÁV-nak a magyar kocsiért járó kilométerpénz fejében. A CFR most tárgyalásokat kezdett, hogy ezt az adósságot természetbeni szállításokkal törleszhesse le a magyar államvasutaknak.

† **Értekezlet az ipari szakiskolák ügyében.** A kormány új ipari szakoktatási törvényt készít elő. A javaslatot ugyan nem küldötték meg az erdélyi érdekeltségűeknek hozzászólás végett, az ipartestület és az iparkamara ennek dacára szükségesnek látják, hogy ebben a kérdésben tapasztalataikat a kormánnyal közöljék nehogy később egy rossz törvény ellen kelljen hadakozniuk. Az ipartestület összehívására pénteken délután ebben a kérdésben

tanácskozást tartanak. A kereskedelmi kamara Tatal és Corbu titkárokat küldte ki az értekezletre.

† **Vizum nélkül lehet a bécsi mintavására utazni.** A bécsi mintavásár vezetősége annak közlésére kéri föl lapunkat, hogy az osztrák külügyminisztérium a mintavásár látogatói számára fölfüggesztette a vizum könyvszert. A mintavásári igazolvány és utlevél telmutatása teljesen elegendő az osztrák határ átlépéséhez. E reformon kívül a mintavásár látogatói számos kedvezményben részesülnek a vasutak és hajók igénybevételénél, ami mindenestre hozzá fog járulni a bécsi mintavásár népszerűsítéséhez és látogatottságához.

Központi Étterem

télikertje méltányos díjazásért

bálok részére előjegyezhető.

Színház után friss vacsora.

Szilágyi Gyula, tulajdonos

Valódi persa-szőnyegek

Alkalmi vétel, olcsó árak. **Steinberg,** Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferd.

DURA
BATERIE

Megnyilt Erdély legmodernobb látszerüzlete!

Nagy választék szemüvegekben és orvosi műszerekben. Poilák Danl, Cluj, Str. Universitatii 1. (Egyetem-u.)

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztittat.

A lej: Zürich
posten —

Kolozsvá
kereslettel, a
árfolyamok a

Béca 30-6
pest 325—32
42-20, Newy
1062, Milánó

Zürich.
208-80, Newy
2055-50, Mil
pest 72-70, B
237-50, Vars

Bukare
—, Londó
8-67, Zürich
Budapest —

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

Bukares
márka 51-00
sterling 1050
41-20, olasz
380, dollár 2
schilling 31-0
6-29, belga f

TŐZSDE

November 19-én

A lejt Zürichben 237.50, Párisban 11.50, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac szilárdan indult, nagy kereslettel, amit a tartós áruhiány csak növelt. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.60—30.70, Prága 6.45—6.48, Budapest 325—326, Páris 8.70—8.75, Zürich 42.10—42.20, Newyork 217.00—218.00, London 1053—1062, Milánó 8.75—8.80.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.50, Amsterdam 208.80, Newyork 518.62, London 2513.25, Páris 2055.50, Milánó 2070.00, Prága 1537.50, Budapest 72.70, Belgrád 920.00, Bukarest 237.50—237.50, Varsó 77.50, Bécs 73.10.

Bukarest. Devizák: Páris 8.67, Berlin —, London 1053, Newyork 218.50, Milánó 8.67, Zürich 41.80, Bécs 31.70, Prága 6.44, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márka 51.00, leva 1.55, török lira 124, font sterling 1050, francia frank 9.00, svájci frank 41.20, olasz lira 8.85, drachma 2.95, dinár 380, dollár 215.00, lengyel forint 34.00, osztrák schilling 31.00, magyar korona 30.00, cseh korona 6.29, belga frank 9.40, holland forint —.

Ha vásárolt ütőtől is, vas- vagy réz-

butort, zongorát

szar vanni, az **Márcsvásárhelyre** és tekintés
szajálja az ütőt meg

SZÉKELY RÉTI

RENDELÉSESI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, ütőeszközök kárműszékeket legelőszobában állt szerelhetők be

Kárpitos kellékek

Atrik I-a, Gradlik, Viaszosvászon, Gurtnik, Spárgák, Hessian

BOSKOVICS JÓZSEF CLUJ

szék és ponyva kölcsönzési és eladási üzlet
Strada Regina Maria 15 sz. Telefonszám: 910.

Kérje mindenütt a híres **Horniman**

angol teát

Vezérképviselőt és lerakat: **Otto și Alfréd Herzog, Societate Anonimă București, Pasagiul Comedia No 2.**

Figyelem! Radio-amalőrök!

Ne vásároljon addig, amíg meg nem hallgatta a

Radio Technica

készülékeit, amelyekből a legjobb anyag s a legjobb technika kezeskedik a legjobb sikerről. — Radio Technica vezetés és gyár: **Brasov (Brassó) Vasut-utca 39. Telefon 58.**

Igazi élvezetet csak úgy szerezhet magának a világ minden részéről érkező hírek, hangversenyek, előadások hallgatásával, ha vásárolja a Radio Technicától szerzi be. 3—5 csöves készülékek minden alkatrészével és felszereléssel kaphatók. A vevők számára az antenna-engedélyt a gyár megszerzi és minden speciális kívánságot a legelőszobában teljesít.

Exp. Tárgu-M. Dacia, Str. Eminescu 7.

Párisi kreációk!

★ Legpraktikusabbak és legizlésesebbek.

★ Kérje a nagyobb üzletekben.

Engros lerakat A. G. B. București, St. Carol 70.

Vashajtó

sima és recés. Kék hajtó ezüsthegygel, versenyen kívüli árban szállít **Frații Sternhell** tüárugyára, **Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 20.**

Menyasszonyok! Izléses ajándéktárgyak. Brilláns ékszerek. Diszmutárgyak. Jegygyűrűk. Divatos függők. Arany karórák

Póleányok!

és bármilyen ékszer- és óráru szolid áron, dus választékban talál!

Löbl Ákos

ékszerésznél, Cluj, Cai. Reg. Ferdinand 16. Szemben a Renaissance áruházal

Salétromsó

(Natronsalpéter). Majoranna, Corlander. **Keserű só.** Igmándi, Ferencz József keserű víz kapható nagyobb mennyiségben

LÉB Fivéreknel,

Cluj. — Telefon 471.

Mégis csak legjobb a készülő

RASOL IDEAL

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána. — Óvakodjunk az általmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője. Felírásu a valódi.

Roszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighețul-Marratiei egyedárusítója **Glanzman Adolf** drogeria, **Str. Bogdan Vodă 40.**

Telefon **4-79** Telefon

SZABÓ JENŐ

női divatkülönlegességek nagyáruházába Cluj

Francia selymek

délutáni és estélyi ruhákra

Bordűrös és sima lamék, creppek.

Angol szövetek

Costüm- és kabátanyagok

sima és melirozott színekben

Bársonyok és velourchiffonok

a legdivatosabb pasztellszínekben

raktárraérkeztek

Butorszövet és selgembrocatok, függöngyök óriási választékban.

Telefon **4-79** Telefon

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket álláskor a legkisebb költséggel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Benősilne árba, kereskedésbe 41 éves izraelita magántisztviselő. Szerény életmódját keres. Levélket „Szolid” jellegre a kiadóba kér. 151

Magánjáró öntvényeket nyer en és megmunkálva szállít Friedrich Festvőrek gépgyára, Timisoara. 1819

Barzol
Fierarie
Vasfűzők
Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Telefon
1049

Figyelem!
ארמיה כשר
ésterem!
Özv. Grosz Anolnáé,
Oradea-Mare, Str.
Nicolai Jorga 10.
(Zodia-utca) az udvarban. Lakodalmak rendezését és szobnenseket vállal. Isletes könyha, cicsó arak.

Kereskedelmi utazók
Berkovicsné ארמיה כשר vendéglője,
Oradea-Mare, Str. Nicolai Jorga (Zodia-utca) No 19.
Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Zongora, pianino új vagy használt kapnató. Hangolást, javítást, szállítást eszközöl Triska, Str. Saguna 14. 9977

Oradea-Maren egy berendezett szabóüzlet, a város legforgalmasabb utcáján, igen előnyösen eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Benedek Henrik, Oradea-Mare, Baross u. 7. 241

Cseplőgarnitúrákat, lokomobilokat, cséplőket és elevátrokat minden nagyságban keresek vételre. Részletes leírást kérek Elías Győző gépészmérnök Timisoara III. Str. Radulescu 6. 1819

Irodának, rendelőnek kiadó két szoba. Érdeklődő címét „Centrum” jellegre kérem kiadóba. 238

Telefon 446
SINGER
Piata Reg. Ferdinand 66. (Főút)
Tárgu Mures.
Sifonfejnyár
és nikkelvező telep. Szikvizes és kracherlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Üvegvédzés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

Gladys
cipőkrémmel drágább van,
de jobb nincs.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

OPERA ROMÁNA.
Programul sáptámánál.

Péntek: Fat frumos.
Vasárnap: (Matine) „Pigliacci si diver ismert de talso.
Hétfő: „Regina din Sata”.
Szombat, nov. 25: „Trubadurul”.
Péntek: „Traviata” (Violetta szerepében Lipkowska Lidia, mint vendég).
Vasárnap: „Faust” (Margarita szerepében Lipkowska Lidia, mint vendég).
Hétfő: Szünet.
Szombat, dec. 2: „Le jongleur de Notre Dame”. (Premier)
Péntek: „M. Butterfly” (Cio-Cio-San szerepében Lipkowska Lidia, mint vendég)

MAGYAR SZÍNHÁZ
A színházi iroda közleménye:

Orlov. Valóságos Orlov-láz van a színházban és a színház környékén. Bonyos, hogy a bemutatód előadás napján ez az Orlov-láz át fog ragadni a közönségre is s hosszú hetekig alig lesz más témája a társaságoknak, mint az Orlov zeneje, az Orlov szövevénye, az Orlov díszletei, az Orlov girljei, az Orlov kincse és reprezentáló tolettjei az Orlov jazz-bandja és az a sok trükk és meglepetés, amit az Orlov fog hozni a közönségnek. Saha ennyi ambícióval és ilyen nagy százezerket elnyelődő áldozatkésztséggel még nem készültek operastudióknak, mint most az Orlovra készülnek. Az első előadást kénytelen a színház igen mérsékeltben felemelt helyekkel megtartani, hogy a randkívüli költségeinek egy kis része megtérüljön. A női főszerepet Nadja ishercegnőt Lengyel Irén játssza, aki pályájának legszebb diadalmát várja a premier estéjéért. Miatán pedig az Orlovot két hétig egyfolytában fogják játszani, egy későbbi előadásnak külön attrakciója lesz az, hogy Nadja Pinter Böske fogja játszani. Dollyt, a szubrett szerepet Neményi játssza, partnere Joly szerepében Iház lesz. Az ő kedvükért kibővítették a szerepeket egy néhány hallatlanul mulatságos jelenettel mulatságos jelenettel és kápráztató énekes számmal. Az orosz nagyherceget László Andor fogja játszani. Leővey, Izso, Réthely, Kozma, Ujváry, Bányai egészítik ki az en emblett s tisztosítanak olyan operettelőadást, amint Kolozsvárt még alig láttak a közönség. Holnap közölni fogjuk a bemutatód előadás pontos napját. Az első öt előadás jegyeinek árusítását vasárnap 9 órakor kezdi meg a pénztár.

Fraskita és Dolly. Lehár gyönyörű zenéjű zenéje Fraskitájának szombaton este lesz a nyolcadik előadása, a címszerepben Karácsonyi Ilivel.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Ha akartam... (Ujdonság, másodsor. Izsáky Margit fellépésével. Napi bérlet 40 sz. B. Sorozat 115)
Szombat d. u. 4 órakor: Süt a nap (Szentgyörgyi fellépésével. Ifjúsági előadás. Bevezető előadást tart Pálfi Márton tanár. Olcsó helyekkel. Sorozat 116)
Szombat este 8-kor: Fraskita (Karácsonyi Ili, Iház és László Andor fellépésével. Bérletszűnet, sorozat 117)
Vasárnap d. u. 2 és fél órakor: Tangókirálynő. (Lengyel Irén, László Andor, Iház Aladár fellépésével. Leszállított helyekkel. Sorozatszám 118.)
Vasárnap d. u. 6-kor: Tajfun. (Poor Lili, Janovics Jenő fellépésével. Leszállított helyekkel. Sorozatszám 119.)
Vasárnap este 8 és háromnegyed órakor: A madarász. (Operett repris Neményi Lili, László Andor fellépésével Napi bérlet 41. szám. A. Sorozatszám 120.)
Hétfő: Dolly. (Részben új szerepeltással. Neményi Lili, Iház Aladár, Deésy Jenő fellépésével. Bérletszűnetben. Sorozatsz. 121.)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek és szombat, nov. 20 és 21. „Quo Vadis”. A Neroi korszak monumentális látkepe, 10 felvonásban. Főszerepben E. Jannings.
Urania-mozgó. Péntek és szombat, nov. 20 és 21. „Asszony a milliókkal”. I. rész. Kaland dráma, két részben, 12 felvonásban. Főszerepben Ellen Richter, Huszár Károly és Bob Doddy.
Apollo-mozgó. Péntek és szombat, nov. 20 és 21. „Sodoma és Gomorha”. II. rész. Az utolsó és legérdekesebb rész.

Állandóan szállítunk

azonnal vagy tette'ekben bármily mennyiségű lupényi, petrosényi, dió, akna-, darabos és por **szemet, darabos kokszt, kátrányt** valamint egresvíleki és más különböző caloriával bíró fűtési fűtő szemet, barna szemet és faszenet a legelőnyösebb napi áron. Sziléziai és cseh-szlovák szalon szemetet és kokszt **Könyv árán ajánlatot.**

Reck Jenő és Társaság, Cluj,

Strada Baba Novac 8. (volt Bethien-utca) ahol detailben is árulnak.

Uj Kelet könyvkiadályának folytatólagos jegyzéke.

Szépirodalom.

Ady Endre: A halottak élen.....	140
— Vér és Arany.....	130
— Uj versek.....	100
— Illés Zekere.....	140
— Szeretném ha szeretnének.....	150
— Uto só hajók.....	140
— A minden titkok versei.....	140
— A magunk szerelme.....	140
— Ki látott engem.....	150
— Menekülő élet.....	150
— Sápadt emberek.....	160
— Így is tör énhetik.....	150
— Ady tagédiá (Révész B la) ..	440
Bettauer: A kitaszított.....	180
Faublas lovas kalandjai.....	270
Jack London: Játék az élettél.....	110
— Az ember hitvallása.....	180
— A méh-k dala.....	80
Lyeszkov: Sganarell.....	200
Landsberger: Lu a kokott.....	180
Lengyel elbeszélők.....	32
Lager öf: Lilliecrona otthona.....	300
I. Anker Larsen: A bölcsék köve.....	616
Lakatos László: A teve.....	80
Maeterlink: Szent Antal csodája.....	60
Mereskovszkij: Istenek születése.....	154
— Vele vagy ellen.....	330
— Leonardo da Vinci.....	200
— Nagy Péter.....	440
— Az antikrisztus.....	240
Musset: V. Homás.....	440
— Éjszakák.....	32
Murger: Bohémvilág.....	200
Maupassant: Egy élet.....	200
Mayer C. F.: A barát násza.....	160
Moly Tamás: Karneval.....	80
Móricz Zsigmond: A pillangó.....	150
— Sárarany.....	80
— A vadkan.....	120
— Hét kr. jcar.....	120
— Tündérkert.....	400
— A faklya.....	100
Courths Mah'er: A kis libapásztorlány..	50
— Apja leánya.....	50
— Kató házassága.....	60
Mathers: Jön a rozson át (I—II, kötve)	260
Mikszá h: A fekete város (I—II).....	320
Nadas: Akiért csak a kezét kell kinyújtani	20
Orosz elbeszélők tára.....	100
Olah Gábor: A patkánybűvölő.....	65
Pap Viktor: Beethoven.....	45
— Haydin.....	45
— Bach.....	110
Edgar Poe: Artur Gordon Pym.....	80
Pinkösti: Bus Péter csodálatos esete ..	170
Rilke: Imádságos könyv (Versek).....	330
Rachildé: A nőstényf rkasok lázadása ..	220
M. Regard: Lerne doktor, a kisisten ..	200
Rab Gusztáv: Mocsárláz.....	90
Rouquette: A nagy fehér esönd.....	176
Romain Rolland: Cleramboult.....	100
— Colas Breugnon.....	220
— Anette és Szilvia.....	400
— A nyár.....	184
— M hatma Gandhi.....	240
— Zenei Miniaturók.....	200
Renard: A két veszedelem.....	320
Schav: Barátságos színművek I—II. (A hősök. Candida. Sors embere. Nem lehessen tudni).....	220
— Szent Johanna.....	160
Schnitzler: Guszti hadnagy.....	132
— Elza kisasszony.....	132

Barokk stílus
Készítjük a legújabb és legmodernebb stílusú bútort. Készítjük a legújabb és legmodernebb stílusú bútort. Készítjük a legújabb és legmodernebb stílusú bútort.

1925 november 20

Aktuál

Kevés népnek hogy olyan kiváló ságot, mint a francia előnyös helyzetben állandóan hivatkoz nemcsak faji, hanem is fűzik a francia amelyet kiváló egy kel tartunk, nem hogy ezzel a rokka „noblesse oblige” lenne, hogy a dics is megszereztek. esetben mulasztott költői kötelezettség nősen a demokrácia messég tekintetében a francia kormány gennel szemben már olyan bölcses francia közvélemény férfiak szükségessé beni türelmessége kálni. Franciaország hárommillió ideg munkás- és szellemi akiknek asszimiláció tanis akik Franciaország a tisztá nemzeti alig-alig voltak. hát arra, hogy kisebbségi elemek gyen. Minden bi országa volna, nemzeti, nem faszterint bírálják kormány azonban és szellemi fölén nyulni azoknak hoz, amelyek nem mányait állandó más hajlamaival a törvényjavaslat viselő a minap elé. Az új javas millióra rugó n tositani kell a meg kell könny Lambert képvis a Franciaország csak azért is eságot, mert az biztosít a polg getek is. Milyen má lésa ez az amilyent péld ter ur képvisetátni azt, honemcsak jogai nak! Duca legpregnansab logikája válas azt, hogy az adni s csak a getek. A tésából, — ne mentalitását minél többet mányferfiaink a francia között megv